

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

20 juni 2005

VERZOEKSCHRIFT

over Flanders Fish Factory

VERSLAG

**namens de Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
uitgebracht door de heren Karlos Callens en Jef Tavernier
aan de Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij, Plattelandsbeleid en
Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jos De Meyer.

Vaste leden:

de heren Stefaan Sintobin, Frans Wymeersch;

de heer Jos De Meyer, mevrouw Tinne Rombouts;

de heren Karlos Callens, Jul Van Aperen;

de heren Jacky Maes, Bart Martens.

Toegevoegde leden:

de heer Jef Tavernier;

de heer Mark Demesmaeker.

I. Procedure

Op 28 februari 2005 diende de heer Ulrik Van den Bergh een verzoekschrift in over Flanders Fish Factory.

Het verzoekschrift werd op 7 maart 2005 ontvankelijk verklaard en voor verdere bespreking verwezen naar de Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij, Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed.

De commissie verwees in haar vergadering van 9 maart 2005 het verzoekschrift voor verdere behandeling naar de Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid. De subcommissie behandelde het verzoekschrift op 12 april en 15 juni 2005.

II. Inhoud van het verzoekschrift

De verzoeker verwijst in de inleiding van zijn verzoekschrift naar de dalende visbestanden. Het gevolg hiervan is dat voor bepaalde soorten een vangstbeperking of zelfs een vangstverbod wordt ingesteld, waardoor de visserijsector in de problemen komt.

Om hieraan te verhelpen, en om een oplossing te bieden voor de dalende visbestanden, vraagt de verzoeker om een actieplan op te stellen om aquicultuur te promoten, meer bepaald het kweken van zoet- en zoutwatervis, schaaldieren en zilte planten (groentegewas). Hierbij wordt aan twee regio's gedacht: de kuststreek voor de kweek van zoutwatervis en schaaldieren, en Limburg voor de kweek van zoetwatervis en rivierkreeften. Daarnaast biedt vanzelfsprekend ook de open zee mogelijkheden voor het kweken van vis en schaaldieren.

De verzoeker merkt tenslotte op dat aquicultuur en de omschakeling van visserij naar aquicultuur talrijke kansen biedt voor de sociaal-economische streekontwikkeling en voor de tewerkstelling, ook van langdurige en jonge werklozen.

III. Bespreking

Tijdens de vergadering van 12 april 2005 wordt, op voorstel van de heer *Jos De Meyer*, commissievoorzitter, beslist om het standpunt te vragen van

de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid

De minister-president licht op 15 juni 2005 zijn standpunt toe. Hij merkt op dat de administratie Landbouw een uitgebreide nota heeft voorbereid over de in het verzoekschrift aangehaalde problematiek. Hij stelt voor zich te beperken tot een samenvatting van de nota en om de volledige nota te bezorgen aan de verzoeker en aan de leden van de Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij, Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed.

Het idee om vis te kweken is niet nieuw, maar maakt nu weer opgang als alternatief voor de klassieke zeevisserij, die onder zware druk staat door de dalende visbestanden en de stijgende brandstofprijzen.

Aquicultuur omvat zowel de kweek van zout- als van zoetwatervis.

Het kweken van zoutwatervis is onderworpen aan een aantal voorwaarden: voldoende ruimte, aanwezigheid van zeewater van constante kwaliteit en van warmtebronnen en een rechtstreekse afzetmogelijkheid. Oostende en Zeebrugge zijn dan ook de meest aangewezen plaatsen voor deze vorm van aquicultuur. Er is ook belangstelling voor offshore aquicultuur, maar op het kleine Belgische continentaal plat valt dit moeilijk te combineren met andere economische activiteiten, zoals elektriciteitswinning via windenergie.

De technologie voor deze vorm van aquicultuur is sterk geëvolueerd. De recentste ontwikkelingen behelzen het gebruik van grote viskooien, die tot op grote diepte neergelaten worden ten einde de negatieve gevolgen van slechte weersomstandigheden te beperken.

Zoutwatervis kan ook gekweekt worden in een kweektank. Deze methode levert minder problemen op, omdat men dan minder afhankelijk is van de aanvoer van zeewater van een constante kwaliteit en van externe warmtebronnen. Voor het overige moeten de kweektanks voldoen aan de Vlaamse reglementering.

Een derde methode is restocking. Bij deze vorm van aquicultuur worden visbestanden aangevuld

door vis te kweken, hetzij in volle zee, hetzij in kweektanks aan land, waarna de jonge vissen uitgezet worden. Essentiële voorwaarde voor deze methode is de aanwezigheid van een gesloten gebied om de vissen te laten opgroeien en zich te laten voortplanten. Onderzoek van het departement Landbouw heeft uitgewezen dat deze methode toekomstmogelijkheden biedt voor de kweek van tarbot en tong, en wellicht ook voor kabeljauw, zeebaars en zeebrasem, waar de broedhuis-techniek op industriële schaal mogelijk is.

Een variëteit hiervan is de open visboerderij, waar gekweekte vissen aan land worden geconditioneerd door akoestische signalen, gekoppeld aan het toedienen van voedsel. De geconditioneerde vissen worden dan uitgezet in een open zee, meestal in een natuurlijk of kunstmatig rif, waar ze worden gehouden door het toedienen van voedsel en akoestische stimuli.

Het welslagen van aquicultuurprojecten hangt niet alleen af van de gekozen productiemethode, maar ook van de gekozen kweeksoort. Om aan land 100 ton tong te kweken, het minimum om rendabel te zijn, is een basisinvestering van 2 tot 2,4 miljoen euro nodig. Bij restocking ligt de kostprijs aanzienlijk lager, omdat er enkel voor de broedstock en het kweken van jonge vissen infrastructuur nodig is. De mogelijke opbrengst (7.500 euro voor een ton tong) biedt perspectieven voor een rendabele economische activiteit, zonder het risico op marktverstoring, aangezien België en Nederland samen elk jaar 25.000 ton tong ophalen.

De kweek van zoetwatervis is tot nu toe een bijna exclusieve Waalse aangelegenheid. De topografische omstandigheden – meer reliëfverschillen, en dus meer zuurstofrijk stromend water van goede kwaliteit – voor het kweken van zoetwatervis zijn er gunstiger dan in Vlaanderen. Wallonië telt 107 zalm- en 22 forelkwekerijen. Hun aandeel in de Europese productie van zoetwatervis bedraagt 0,45 percent. Daarnaast zijn er in België drie palingkwekerijen en 14 karperkwekerijen.

Het kweken van zoetwatervis is technisch haalbaar, maar er zijn nog heel wat problemen: het ontbreken van water van goede kwaliteit, de hoge kosten voor het conditioneren van water voor zoetwaterviskweek, de moeilijke ruimtelijke inpassing van locaties voor aquicultuur in het geheel van de ruimtelijke ordening, en de strenge Vlare-

normen voor waterzuivering. Het is bijvoorbeeld mogelijk om varkenskwekerijen om te vormen tot kweekcentra voor zoetwatervis, maar de technische aanpassingen en de investeringen om te voldoen aan de milieunormen brengen zeer hoge kosten met zich mee, wat het rendement drukt, terwijl de prijzen voor bijvoorbeeld paling en meerval nu al laag zijn. Dit alles schrikt investeerders af.

Naast de economische aspecten zijn er ook nog andere aspecten verbonden aan de kweek van zoetwatervis. Men moet bijvoorbeeld rekening houden met de normeringen inzake voedselkwaliteit en traceerbaarheid. De vaststelling dat een derde van de hoeveelheid vis die jaarlijks wereldwijd wordt gevangen, uiteindelijk als visvoer wordt verwerkt, samen met het feit dat men voor het kweken van vis een beroep moet doen op gevangen kweekmateriaal, doet vragen rijzen over de ecologische implicaties van viskweek.

Zoals door de verzoeker werd gesteld, kunnen initiatieven in de viskweek een beroep doen op steun vanuit het structurele programma Visserij binnen doelstelling 1, maatregel 44. Het doel van dergelijke maatregelen is het bevorderen van door het bedrijfsleven uitgevoerde acties met collectief belang door het bedrijfsleven. Projecten zonder inbreng van particuliere begunstigden kunnen 50 percent cofinanciering krijgen vanuit de regionale steun en 50 percent vanuit het FIOV. Indien het gaat om projecten met inbreng van particuliere begunstigden, bedraagt de cofinanciering vanuit de regionale steun maximum 30 percent en vanuit het FIOV maximum 50 percent. In beide gevallen gaat het om steun aan acties van beperkte duur en zonder commercieel doel, met de bedoeling kennis en ervaring op te doen.

Samengevat kan men stellen dat aquicultuur een aantal mogelijkheden biedt, maar dat men de investeringskosten en technische uitdagingen niet mag onderschatten, zeker voor de 'on land'-kweek, en bovendien is het rendement onzeker. Vandaar dat wordt gezocht, onder meer door het Centrum voor Landbouwkundig Onderzoek (CLO), naar methodes van restocking en kweken op zee.

IV. Conclusie

De Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid besluit unaniem om het ant-

woord van de minister-president als het besluit bij dit verzoekschrift te beschouwen.

De verslaggevers,

Karlos CALLENS

Jef TAVERNIER

De voorzitter,

Jos DE MEYER
